

Danske studerende i en globaliseret verden

– hvorfor gør vi det så svært
for danske unge at studere i
udlandet?

Problemstillinger
og policy forslag

Bente Toftkær,
Fagchef, International
People & Mobility,
Dansk Industri – DI

”Internationale kompetencer er vigtige for dansk erhvervsliv, og derfor udgør danske unge med internationale erfaringer et stort potentiale for danske virksomheder. Så det skal være nemt for danske studerende at rejse ud for at studerende i udlandet og vende hjem og fortsætte i det danske uddannelsessystem, og på det danske jobmarked.”

KOLOFON

Layout: Refleks / refleksdesign.dk

Fotos: AdobeStock

Dette oplæg er udarbejdet af Rådet for Unge Globale Danskere – en paraplyorganisation bestående af Danish Students Abroad, Nordic Study Abroad Community og Danes Worldwide – og Djøf.

1. oplag, juni 2025

Vi har brug for, at unge tager ud i verden og dygtiggør sig – og vender hjem igen **4**

Det danske uddannelsessystem skal tilpasses den globaliserede verden **8**

- Internationale gymnasiale uddannelser
- Udenlandske videregående uddannelser
- Udlandsstipendiet
- Skab klarere regler for de danske studerende, når de rejser ud
- **Konkrete forslag**

Der er behov for at efterse SU-området i en international optik **12**

- Flere SU-klip til udlandet
- Bedre kommunikation og kortere sagsbehandlingstider
- **Konkrete forslag**

Vi mister de unge globale danskere og deres kompetencer på arbejdsmarkedet **16**

- Tiltræk kvalificeret dansk arbejdskraft
- **Konkrete forslag**

**Vi har brug for,
at unge tager
ud i verden og
dygtiggør sig
– og vender
hjem igen**

Som en lille, åben økonomi med en dyb afhængighed af omverdenen er det afgørende for Danmark, at danske studerende tager ud og dygtiggør sig, og også vender hjem igen med deres værdifulde internationale kompetencer og erfaringer.

Som led i den tiltagende internationalisering tager mange unge danskere i dag en international gymnasial uddannelse, enten i udlandet eller på en af de stadig flere IB-skoler i Danmark. Det kan ses som en positiv udvikling for Danmarks globale udsyn, som starter med global uddannelse. Der knytter sig dog stadig flere problemstillinger til dette område, især fordi disse uddannelser ikke reelt er sidestillede med danske gymnasiale uddannelser.

Knapt så positivt gælder det imidlertid for populariteten af udenlandske videregående uddannelser blandt danske unge. I 2022 havde 6,2% af de danske dimittender på videregående uddannelser studeret et eller flere semestre i udlandet, hvilket er markant under EU-gennemsnittet på 11%, og 16,8 procentpoint lavere end EU-målet på 23%. Ligeledes havde kun 1,6% af dimittenderne taget hele deres uddannelse i udlandet, hvor EU-gennemsnittet i 2022 var 4,3%.

Udfordringerne starter allerede inden den studerende tager til udlandet, eller måske endda overvejer et studieophold i udlandet. Der er nemlig en udbredt mangel på information og rådgivning, som er en barriere for de unge, der ønsker at studere i udlandet – eller i hvert fald hjælper det dem ikke på vej. Studievejledere på de danske uddannelsesinstitutioner sidder sjældent inde med de nødvendige ressourcer og viden til at kunne vejlede om et bredt udsnit af mulighederne

i udlandet, og det bliver derfor meget vilkårligt, om de studerende kan få hjælp til at komme afsted eller ej.

Samlet tegner der sig et billede af et indadskuende dansk uddannelsessystem, som betyder, at Danmark er bagud, når det kommer til at hjælpe de unge ud i verden. I Norge findes der for eksempel en central statslig enhed, der har til formål at oplyse og vejlede norske studerende om udlandsophold samt skabe understøttende fællesskaber for norske unge i udlandet. I Danmark, derimod, varetages dele af denne opgave lige nu af frivillige studerende gennem organisationer som Danish Students Abroad og Nordic Study Abroad Community, men disse har hverken tid eller ressourcer nok til at dække behovet eller nå bredt ud til landets mange studerende og elever.

Unge danskere, der tager uddannelse i udlandet, er på mange måder godt stillet. SU er en uvurderlig støtte, som for mange er det, der gør opholdet til en mulighed. Når danske studerende med deres SU tager på universiteter i udlandet, kan det ses både som en investering i den enkeltes personlige og faglige udvikling, men også som en investering i Danmarks fremtidige velfærd. En globalt orienteret og uddannet generation er afgørende for Danmarks konkurrenceevne og mulighed for at løse globale udfordringer. Og netop en ambition om at tilegne sig internationale kompetencer til at løse globale problemstillinger, er ofte en motivation for de unge danskere, som opsøger en international uddannelse. Den ambition bør vi som land værdsætte og hjælpe bedst muligt på vej.

Når de danske studerende efter endt uddannelse på udenlandske universiteter vender hjem til det

danske arbejdsmarked, oplever alt for mange at blive fravalgt til fordel for “det sikre valg” af de unge, der har studeret på danske universiteter. Og dette på trods af, at mange har studeret på nogle af verdens førende universiteter, som er både dansk og internationalt anerkendte.

Resultatet er, at alt for mange unge danskere med en international uddannelse fravælger Danmark som et sted, de ønsker at etablere sig. Danmark mister derved den unge, kvalificerede og globalt orienterede arbejdskraft, som Danmark har brug for i en stadig globaliseret og spændingsfyldt verden.

Derfor behandler vi i denne publikation en række af de mest presserende udfordringer, som danske studerende oplever i forbindelse med deres udlandsophold på en videregående uddannelse og internationale gymnasiale uddannelser.

For hvert emne, der behandles i publikationen, præsenterer vi en række konkrete forslag, men ideelt så vi gerne, at man ligesom i andre lande så samlet på de vilkår og regler, som gælder for danske studerende i udlandet, og at der i denne forbindelse oprettes en central enhed til rådgivning om uddannelse i udlandet.

Vores mål er, at det gøres mere attraktivt og værdsat som dansker at tage til udlandet og studere – og at komme hjem igen bagefter til gavn for Danmark.

Publikationen baserer sig i vid udstrækning på bidrag fra Danish Students Abroad, Nordic Study Abroad Community samt øvrige medlemmer af Rådet for Unge Globale danskere.

Cæcilie Frederikke Lotz

President, Danish Students Abroad

Nora Mossing Krogsgaard-Jensen

President, Nordic Study Abroad Community

Michael Bach Petersen

Generalsekretær, Danes Worldwide

Sara Vergo

Formand, Djøf

**Nora Mossing
Krogsgaard-Jensen**
Dublin, Irland

“Som præsident for Nordic Study Abroad Community har jeg oplevet, hvor mange unge, der er nysgerrige på at studere i udlandet – og hvor lidt hjælp og vejledning de faktisk får gennem deres skoler. Det forsøger vi, en lille gruppe frivillige udlandsstuderende, at råde bod på. Men vi når langt fra ud til alle. Det er en skam, for mange af os, der læser i udlandet i dag, var nok aldrig kommet afsted, hvis ikke nogle danske unge havde brugt deres fritid på at hjælpe os.”

**Det danske
uddannelses-
system skal
tilpasses den
globaliserede
verden**

Danske studerende, der tager en international gymnasial uddannelse eller gennemfører en hel eller delvis uddannelse i udlandet, bliver ofte mødt af et fastlåst dansk uddannelsessystem, der ikke er åben over for, eller anerkender disse internationale kvalifikationer og kompetencer. Dette medfører et dansk uddannelsessystem, der alt andet end motiverer danske unge til at orientere sig internationalt gennem deres uddannelse. Hvis vi derimod vil motivere unge til at dygtiggøre sig internationalt, bør vi stræbe efter en bredere anerkendelse af kompetencer og faglighed fra internationale og udenlandske uddannelser. Vi bør også i Danmark have tillid til, at selvom uddannelserne ikke er identiske, kan fagligheden godt være på samme niveau – allerede gældende fra det gymnasiale niveau.

Fire udfordringer går igen i de danske studerendes oplevelser med mødet med det danske system, som alle har det til fælles, at de er resultatet af et indadskuende dansk uddannelsessystem:

Internationale gymnasiale uddannelser

Det er en udbredt opfattelse blandt familierne til danske gymnasiestuderende på International Baccalaureate (IB), European Baccalaureate (EB) mv., at der sker en unfair konvertering af karakterer til den danske karakter skala fra de internationale gymnasiale uddannelser. Det medfører, at disse studerende stilles i en mere usikker situation end studerende med en dansk gymnasial uddannelse, da det ikke er lige så let at gennemskue, om de opfylder karakterkravene til at blive optaget på en videregående uddannelse i Danmark.

Et særligt problemområde er anerkendelse af bestemte fag i forbindelse med optag på videregående uddannelser i Danmark. Udfordringen

er, at der lægges vægt på, at de faglige krav til optagelse på en videregående uddannelse i Danmark skal være direkte sammenlignelige med de faglige krav til danske studenter, hvilket giver udfordringer, når det tolkes for rigtigt. Eksempelvis kan IB Global Politics ikke blive anerkendt som svarende til samfundsfag, da faget ikke indeholder en dansk kontekst.

Udenlandske videregående uddannelser

På trods af gode akademiske resultater fra anerkendte udenlandske uddannelsesinstitutioner er det langt fra sikkert, at danske studerende i udlandet efter endt bachelor kan vende hjem til Danmark og fortsætte deres studier, fordi de udenlandske kvalifikationer kun i ringe grad anerkendes. Bl.a. har danske kandidatuddannelser ofte meget ufleksible fagkrav, der betyder, at ellers kvalificerede bachelorstuderende ikke kan tage en kandidatuddannelse i Danmark. Alt dette gør det sværere for dygtige danske studerende at vende tilbage til Danmark, der i sidste ende mister værdifuld arbejdskraft.

Udlandsstipendium

Det er i dag muligt for studerende at modtage tilskud fra den danske stat til at dække studiegebyrer på kandidatuddannelser i udlandet. Beløbet svarer til det, som det ville koste at have de studerende gående på danske institutioner. Udlandsstipendium er en effektiv mekanisme til at øge antallet af studerende, der gennemfører en kandidat i udlandet, da det for den studerende letter finansieringsbyrden signifikant og øger muligheden for at få international erfaring, som de studerende kan bringe med sig, når de retur-

nerer til Danmark. Stipendiet er dog begrænset til studerende på en kandidatuddannelse i udlandet, og ikke bachelor eller andre studieniveauer. Man bør derfor se på, som en start, også at omfatte bacheloruddannelserne, så mindre økonomisk bemidlede danske unge også får mulighed for at tage en bachelor i udlandet og tilegne sig internationale kompetencer og erfaring.

Skab klarere regler for de danske studerende, når de rejser ud

Reglerne for flytning til udlandet er for mange studerende uklare og unødigt komplekse på trods af myndighedernes kommunikation på bl.a. SU's hjemmeside og borger.dk. I dag skal studerende, der rejser ud i længere perioder, selv finde hoved og hale i et overlappende regelsæt på tværs af mange forskellige myndigheder, for eksempel om skattepligt til Danmark.

Et eksempel er, at mange danske studerende i udlandet tager hjem til Danmark i ferieperioderne, hvor de tager feriejobs. Her opstår der ofte tvivl om skattepligt til Danmark og bopælslandet, om man skal tilmelde sig folkeregisteret, og om dette kan have betydning for ens SU. Et andet eksempel er, at man i mange andre EU-lande ikke bliver dækket af deres nationale sundhedssikring, da der er krav om et vist antal arbejdstimer, som studerende ikke kan opfylde. Ligeledes kan de studerende ikke få et blått EU-sygesikringskort fra Danmark, da de ikke længere er socialt sikrede i Danmark.

Fordi de studerende falder "mellem to stole", oplever de at få ofte modsatrettet vejledning fra myndighederne, alt efter hvem man spørger. Dette efterlader de studerende i en svær og meget ressourcekrævende situation for at kunne gøre "det rigtige". Denne usikkerhed er unødvendig, og der bør fra myndighedernes side oplyses mere og bedre om gældende regler og vilkår for de danske studerende i udlandet.

Lasse Frank Voss
Lyngby, Danmark

“Selvom jeg havde en eftertragtet engelsk kandidatgrad i neurovidenskab fra University of Cambridge, kunne jeg ikke søge en dansk ph.d. uddannelse uden en dansk kandidatgrad. Hvis jeg derimod blev i England efter min kandidatuddannelse kunne jeg uden videre få lov at blive optaget direkte på en velrenommeret ph.d. uddannelse. Det er for besværligt at komme retur til det danske uddannelsessystem.”

Forslag

Vi foreslår:

- At der sker en rimelig konvertering af afgangseksamener fra internationale gymnasieuddannelser til det danske system, at denne annonceres minimum tre måneder før fristen og offentliggøres, samt mere fleksibel anerkendelse af internationale uddannelsers fag som adgangsgivende alternativer til de fagkrav, der stilles til studenter med en dansk uddannelse.
- At der sker en bredere anerkendelse af fagniveau og fagindhold for internationale bacheloruddannelser, så danske studerende nemmere kan fortsætte deres uddannelse i Danmark på kandidatuddannelsen.
- At udlandsstipendieordningen udvides til også at omfatte bacheloruddannelser.
- At det offentlige Danmark informerer tilstrækkeligt om regler i forhold til de studerendes ud- og hjemflytning, og sikrer en fyldestgørende og effektiv kommunikation, for eksempel på borger.dk, og hvortil der kan henvises fra uddannelsesinstitutionerne og SU.
- At de danske skattemyndigheder laver en guide til danske studerende i udlandet, der modtager SU, som kunne sendes ud sammen med godkendelsen af SU til udlandet. Guiden skulle tydeligt beskrive gældende regler for de danske studerende, som allerede er begrænsede skattepligtige til Danmark på grund af SU'en, og hvordan ophold og eventuelt arbejde i Danmark, kan påvirke deres skattepligt.
- At der fra de offentlige myndigheders side bliver sat større fokus på vejledning til unge danskere, der gerne vil studere i udlandet.

**Der er
behov for at
efterse SU-
området i en
international
optik**

SU er en unik dansk måde at sikre et højt uddannelsesniveau og fremme social mobilitet. Det nyder danske studerende i udlandet også godt af, hvilket er meget positivt. For mange er det SU, der overhovedet gør det til en mulighed at studere i udlandet.

Flere SU-klip til udlandet

Dog er der stadig plads til forbedring, når det kommer til at bruge vores SU-system til at motivere flere unge danskere til at læse i udlandet. For eksempel råder studerende på de danske videregående uddannelser over 58 SU-klip, som de efter behov kan få udbetalt til næsten fem års fuldtidsstudier. Dette giver studerende i Danmark fleksibilitet til at sammensætte individuelt relevante studieforløb, og det skaber et sikkerhedsnet i tilfælde af forsinkelse under studieforløbet. Imidlertid gælder der ikke lige vilkår for danske studerende i udlandet uden for Norden, som "kun" har 48 SU-klip, hvilket svarer til fire år, til rådighed. Det skaber et finansieringsproblem, der begrænser danske studerendes muligheder for at tage en videregående uddannelse i udlandet, da det for de fleste tager i alt fem år at opnå en bachelor- og kandidatgrad.

Ydermere er udlandsstudier i forvejen ofte forbundet med store økonomiske udgifter til for eksempel studiegebyrer og sundhedsforsikring. Hvis vi ønsker, at SU'en også skal sikre et højt uddannelsesniveau for danske studerende i udlandet, bør adgangen til SU for danskere i Danmark og danskere i udlandet ligestilles, og retten til SU i udlandet bør udvides fra fire til fem år.

Der gælder en særlig problematik for amerikanske universiteter, hvor fireårige bachelorer er almindelige, men hvor man i dag kun kan få tre års SU. Da

der er stor forskel på universiteterne i USA, bør SU-ansøgere, der ønsker at studere på universiteter i USA, behandles individuelt efter niveauerne på de kurser/programmer, de optages på, så det er muligt at få SU i alle fire år for de, der vælger tilstrækkeligt høje niveauer.

Bedre kommunikation og kortere sagsbehandlingstider

Helt generelt oplever de danske udenlandsstuderende et stort behov for bedre kommunikation og vejledning i forbindelse med studieophold i udlandet. Derudover oplever mange unge lange sagsbehandlingstider hos SU på ofte op til fem måneder, som kan medføre alvorlige forsinkelser i udbetaling af SU til godkendte studier i udlandet. Dette sætter de studerende i en sårbar situation, da nogle ender med at må finde andre måder at dække det første ca. halve års udgifter på, når de starter studie i udlandet.

Baggrunden for den lange sagsbehandling skyldes rigide dokumentationskrav i kombination med manglende vejledning på SU's hjemmeside. En forbedret vejledning og kommunikation på hjemmesiden bør kunne nedbringe sagsbehandlingstiden og antallet af spørgsmål fra de studerende. Dertil kommer, at de studerende oplever det som meget svært at komme i kontakt med en sagsbehandler i Uddannelses- og Forskningsstyrelsens SU-kontor, særligt i tiden op til deres studiestart i udlandet, når de har brug for en nærmere afklaring, som de ikke kan læse sig til på SU's hjemmeside.

Forslag

Vi foreslår:

- At sidestille danske studerende i udlandet med danske studerende i Danmark, så SU tildeles på lige vilkår.
- At give flere ressourcer til administrationen af SU-området, så de studerende hurtigere får svar på deres SU-ansøgninger til udlandet, samt har bedre mulighed for at komme i kontakt med Uddannelses- og Forskningsstyrelsen.
- At der sker en individuel behandling af SU-ansøgningerne til udenlandske universiteter, så der åbnes op for at få SU til fireårige bachelorer, hvis kurser/programmer er på tilstrækkeligt højt niveau.

Asmus Hoej Nielsen
Philadelphia, USA

“Jeg kan ikke forstå, hvorfor jeg ikke kan få fire års SU til min normeret bachelor her på University of Pennsylvania på grund af en rigid regel om, at man kun kan få tre års SU til bacheloruddannelser i USA. Det akademiske niveau hér er fra starten højt og udfordrende, og væsentligt over tredje år på de danske gymnasiale uddannelser. Hvorfor kan der ikke i stedet være en individuel vurdering af det samlede faglige niveau og indhold over hele bacheloruddannelsen?”

Laura Zakarias
St Andrews, Skotland

”Efter et år med ansøgninger og Brexit-relaterede udfordringer var det svært at få styr på reglerne op til studiestart på University of St Andrews. Der mangler klar vejledning om SU og bopælsregistrering.”

**Vi mister de
unge globale
danskere og
deres kompe-
tencer på
det danske
arbejdsmarked**

På trods af mangel på kvalificeret arbejdskraft på det danske arbejdsmarked oplever mange danske studerende og young professionals i udlandet problemer med at finde job i Danmark efter endt uddannelse. De danske unge oplever desværre en udbredt skepsis i danske virksomheder over for deres udenlandske uddannelse og de kompetencer og den erfaring, de har tilegnet sig i udlandet.

Tiltræk kvalificeret dansk arbejdskraft

Der har det seneste årti været stort politisk fokus på at tiltrække kvalificeret, international arbejdskraft til Danmark. Dette kommer til udtryk i lovgivningen, hvor man løbende har lavet erhvervsordninger for udlændinge til at få opholdstilladelse i Danmark. På virksomhedsniveau ansætter virksomhederne flere og flere udlændinge, og mange gør engelsk til deres primære arbejdssprog.

Danske studerende med udlandserfaring udgør et vigtigt potentiale for danske virksomheder, da

de bl.a. kan bidrage med et internationalt netværk, stærke kompetencer fra bl.a. nogle af verdens topuniversiteter, nye måder at tænke på og stærke sprogkunderskaber.

For at bygge bro mellem uddannelser i udlandet og danske arbejdspladser bør man satse på en aktiv rekruttering af danske studerende i udlandet gennem for eksempel særlige karrieremesser eller målrettede praktikforløb i danske virksomheder. Desværre er initiativer på denne front yderst begrænsede, og de studerende siger samstemmende, at de under udlandsophold ikke oplever interesse eller henvendelser fra danske arbejdsgivere, mens de typisk opsøges af rekrutteringsfirmaer med attraktive jobtilbud dér, hvor de bor og studerer.

Konklusionen er desværre, at Danmark går glip af for meget talent og potentiale. Danmark bør blive meget bedre til at tiltrække de globale danske unge til det danske arbejdsmarked – og mange af dem vil gerne hjem til Danmark.

Simon Thomsen
London, Storbritannien

“Efter jeg påbegyndte det sidste år på min kandidatuddannelse på University of Cambridge, blev jeg systematisk kontaktet af rekrutterere i London, som ville have mig til at søge job hos dem. Det eneste jeg hørte fra Danmark, var fra SU, der ville sikre sig, at jeg stadig var indskrevet på universitetet. Jeg havde overvejet at tage hjem til Danmark for at arbejde, men det var meget nemmere at takke ja til et job i London.”

Forslag

Vi foreslår:

- At der etableres en database eller lign. med danske studerende i udlandet, for eksempel baseret på modtagelsen af SU, hvor man giver danske virksomheder, rekrutteringsbureauer mv. mulighed for at kunne kontakte de studerende med relevant information og, i slutningen af deres studieophold, med jobmuligheder.
- At der iværksættes en kommunikationsindsats over for danske virksomheder, som fortæller om de fordele, der kan være ved at ansætte en dansk studerende fra udlandet.
- At der iværksættes initiativer til at facilitere studierelevant arbejde i danske virksomheder for danske studerende i udlandet, for eksempel i ferieperioder og virtuelt.
- At fagforeninger og erhvervsorganisationer tænkes ind i initiativer, der kan hjælpe danske udlandsstuderende med at finde job i Danmark.

”Vores mål er, at det gøres mere attraktivt og værdsat som dansker at tage til udlandet og studere – og at komme hjem igen bagefter til gavn for Danmark.”